

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УХВАЛЕННЯ РІШЕНЬ ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ ПІДПРИЄМСТВАМИ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ПРОЄКТІВ ЗА РАХУНОК ПОЗИК

Ємельянов Олександр Юрійович

д-р. екон. наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Будь-яке підприємство характеризується різними видами його економічного потенціалу, зокрема своїми маркетинговими [1], збутовими [2–4], виробничими [5, 6] та іншими економічними можливостями, до яких належить і потенціал ресурсозбереження [7–9]. Реалізація цього потенціалу дає змогу впровадити на підприємствах ресурсозберігаючу модель їх розвитку [10–13] та здійснити ресурсозберігаючі, зокрема енергозберігаючі, технологічні зміни [15–18]. Проте реалізація на підприємствах енергозберігаючих проєктів часто гальмується наявністю різних бар'єрів [19–23], насамперед фінансових, одним зі способів подолання яких є використання позик для фінансування заходів з енергозбереження. Однак таке використання потребує попереднього оцінювання його доцільності, що, своєю чергою, вимагає наявності належних обсягів інформації [24, 25], яка є необхідною для ухвалення рішень про реалізацію підприємствами енергозберігаючих проєктів за рахунок позик.

Таким чином, оцінювання економічної ефективності взяття позик з метою фінансування енергозберігаючих проєктів потребує наявності достатніх обсягів відповідної інформації. Цю інформацію можна поділити на низку блоків. Зокрема, за ступенем оброблення відомостей, на підставі яких ухвалюються рішення про реалізацію енергозберігаючих проєктів за рахунок позик, доцільно виділити такі загальні блоки цих відомостей: 1) блок вхідної інформації, який містить первинні дані, необхідні для подальшого обґрунтування проєктних рішень; 2) блок вторинної інформації, який містить дані, одержані у процесі оброблення первинної інформації; 3) блок загальної інформації, який містить дані, одержані у процесі оброблення первинної та вторинної інформації; 4) блок узагальненої інформації, на підставі якої визначається економічна доцільність здійснення підприємством певного енергозберігаючого проєкту (проєктів) за рахунок позик. Кожен з перелічених загальних блоків відомостей повинен містити низку часткових блоків інформації.

Зокрема, блок вхідної інформації, необхідної для ухвалення рішень про реалізацію енергозберігаючих проєктів за рахунок позик, повинен містити такі часткові блоки: блок внутрішньої інформації про умови діяльності підприємства, яке передбачає реалізовувати енергозберігаючий проєкт (проєкти); блок зовнішньої інформації про умови діяльності цього підприємства; блок інформації про умови взяття довгострокових позик; блок інформації про енергозберігаючий проєкт (проєкти), який планує реалізувати підприємство; блок інформації про імовірність настання тих чи інших ситуацій, у яких може опинитися підприємство. Щодо трьох інших перелічених загальних блоків інформації, то відповідні ним часткові блоки є такими:

- для блоку вторинної інформації: блок інформації про очікувані показники (чинники), які визначають величину доходів підприємства; блок інформації про питомі витрати на виготовлення та збут підприємством різних видів його продукції; блок інформації про показники фінансової стійкості та ризикованості діяльності

підприємства;

– для блоку загальної інформації: блок інформації про умови надання позики для фінансування підприємством енергозберігаючого проєкту (проєктів); блок інформації про очікуваний потік чистого прибутку підприємства у разі відмови від здійснення енергозберігаючого проєкту (проєктів); блок інформації про ставку капіталізації прибутку підприємства;

– для блоку узагальненої інформації: блок інформації про очікуваний потік чистого прибутку підприємства у разі здійснення енергозберігаючого проєкту (проєктів); блок інформації про результати капіталізації потоків прибутку підприємства; блок інформації, на підставі якої ухвалюється остаточне рішення про позикове фінансування енергозберігаючого проєкта (проєктів).

Необхідно відзначити, що між різними частковими блоками інформації можуть існувати не лише вертикальні, але й горизонтальні зв'язки. При цьому забезпечення ухвалення обґрунтованих рішень про позикове фінансування енергозберігаючих проєктів потребує виконання двох головних умов. По-перше, вхідна інформація, необхідна для такого ухвалення, повинна бути актуальною, повною та достатньо точною. По-друге, необхідним є правильне організування оброблення інформації, щоб забезпечити належну точність тих відомостей, які містяться у часткових блоках більш високих щаблів інформаційного забезпечення ухвалення відповідних управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Мороз, Л. А. & Лебідь, Т. В. (2009). Стратегічний аналіз маркетингового потенціалу підприємства. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Логістика», (649), 214–219.
2. Висоцький, А. Л. (2014). Сутність та особливості збутового потенціалу як складової частини сукупного економічного потенціалу підприємств. Науковий вісник НЛТУ України, (24.8), 225–233.
3. Висоцький, А. Л. (2014). Види, чинники та об'єкти управління збутовим потенціалом машинобудівного підприємства. Науковий вісник НЛТУ України, (24.7), 315–323.
4. Yemelyanov, O., Petrushka, T., Lesyk, L., Havryliak, A., Yanevych, N., Kurylo, O., Bodakovskyy, V., Skoropad, I., Danylovych, T. & Petrushka, K. (2023). Assessing the Sustainability of the Consumption of Agricultural Products with Regard to a Possible Reduction in Its Imports: The Case of Countries That Import Corn and Wheat. Sustainability, (15), 9761.
5. Ємельянов, О. Ю., Петрушка, Т. О. & Висоцький, А. Л. (2013). Діагностика ресурсного забезпечення як чинника формування виробничо-збутового потенціалу підприємств. Науковий вісник НЛТУ України, (23.4), 128–135.
6. Emelyanov, A., Kurylo, O. & Vysotskij, A. (2013). Structuring expenses of industrial enterprises in the evaluation process of its production and sales potential. Ekontechmod. An international quarterly journal, (4), 11–17.
7. Баландіна, І. С. (2011). Принципи формування потенціалу ресурсозбереження на підприємствах у сучасних умовах. Бізнес Інформ, (11), 141–143.
8. Бурда, В. Є. (2013). Потенціал енергозбереження та напрями використання альтернативних джерел енергії у промисловості. Економічний часопис – XXI, (1-2), 45–48.
9. Іваненко, О. В. (2013). Формування потенціалу ресурсозбереження соціально-економічних систем. Економіка. Фінанси. Право, (8), 7–10.
10. Некрасова, Л. А. & Хрістова, А. В. (2017). Формування ресурсозберігаючої моделі розвитку підприємства. Економіка: реалії часу, (2 (30)), 79–84.
11. Андрусів, У. Я. & Мазур, І. М. (2017). Комплексний підхід до забезпечення раціонального використання енергетичних ресурсів. Бізнес Інформ, (1), 44–49.
12. Сотник, І. М. (2010). Економічне стимулювання ресурсозбереження у контексті сталого розвитку України. Економіст, (12), 72–75.

13. Emelyanov, O., Petrushka, T., Lesyk, L. & Hryshko, V. (2014) The Impact of the Technological Development Level of Ukrainian Enterprises on the Competitiveness of Their Products. *International Journal of Business, Humanities and Technology*, (4), 129–135.
14. Caliskan, H. K. (2015). Technological change and economic growth. *Procedia Soc. Behav. Sci.*, (195), 649–654.
15. Piva, M. & Vivarelli, M. (2018). Technological change and employment: is Europe ready for the challenge. *Eurasian Bus. Rev.*, (8(1)), 13–32.
16. Sredojecic, D., Cvetanovic, S. & Boskovic, G. (2016). Technological changes in economic growth theory: neoclassical, endogenous, and evolutionary-institutional approach. *Economic Themes*, (54(2)), 177–194.
17. Емельянов, А. Ю. & Петрушка, Т. А. (2013). Исследование факторов технологического развития предприятий. *Проблемы экономики и менеджмента*, (11), 13–21.
18. Chai, K. H. & Yeo, C. (2012). Overcoming energy efficiency barriers through systems approach – A conceptual framework. *Energy Policy*, (46), 460–472.
19. Kangas, H. L., Lazarevic, D. & Kivimaa, P. (2018). Technical skills, disinterest and non-functional regulation: Barriers to building energy efficiency in Finland viewed by energy service companies. *Energy Policy*, (114), 63–76.
20. Kostka, G., Moslener, U. & Andreas, J. (2013). Barriers to increasing energy efficiency: Evidence from small-and medium-sized enterprises in China. *Journal of Cleaner Production*, (57), 59–68.
21. Lesynskiy, V., Yemelyanov, O., Zarytska, O., Symak, A. & Petrushka, T. (2020). Development of a toolkit for assessing and overcoming barriers to the implementation of energy saving projects. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, (5(3)), 24–38.
22. Кінаш, І. А. (2015). Бар'єри на шляху впровадження енергоефективності та енергозбереження підприємств. *Сталий розвиток економіки*, (3), 185–189.
23. Севастьянов, Р. В. & Калініна, Я. Ю. (2014). Енергоефективність промислових підприємств України та бар'єри з її впровадження. *Економічний вісник ЗДІА*, (7), 144–154.
24. Ємельянов, О. (2023). Склад інформації, необхідної для управління енергозберігаючими технологічними змінами на підприємствах. *Матеріали конференцій МЦНД*, (17.03.2023; Дніпро, Україна), 97–99. вилучено із <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/465>.
25. Yemelyanov, O., Petrushka, T., Lesyk, L., Symak, A. & Vovk, O. (2021). Assessment of Information Barriers to the Implementation of Energy Saving Projects at Ukrainian Enterprises. 11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT), Deggendorf, Germany, 376–380, doi: 10.1109/ACIT52158.2021.9548441.